

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

De puntjes op de i: 'Onder de loep'

Kuiken, F.

Publication date

2006

Document Version

Final published version

Published in

Les

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kuiken, F. (2006). De puntjes op de i: 'Onder de loep'. *Les*, 24(144), 22.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

De puntjes op de i

Wie hoog opgeleid is, lijkt makkelijker een taal te leren dan iemand met weinig vooropleiding. Voorzover er in het verleden leerboeken waren om Nederlands als tweede of vreemde taal te leren, waren die ook vooral gericht op hoger opgeleiden. Maar met de komst van veel laagopgeleide migranten vanuit de landen rondom de Middellandse Zee vormde zich een nieuwe doelgroep met eigen wensen en behoeften, waarvoor specifieke materialen en programma's werden ontwikkeld. Ook de nieuwe Wet Inburgering is vooral gericht op het behalen van een basisvaardigheid in het Nederlands: niveau A2 voor nieuwkomers en voor oudkomers niveau A2 voor de mondelinge en A1 voor de schriftelijke vaardigheden. Moeten de hoger opgeleiden die geacht worden op een hoger niveau van taalvaardigheid te kunnen functioneren het verder zelf maar uitzoeken?

Daar lijkt het wel op. 'Eigen verantwoordelijkheid' is in dit verband de laatste tijd een veel gebezigde term. Nu zijn de meeste hoog opgeleiden ook best wel in staat het heft in eigen handen te nemen en zelf de regie te voeren over hun taal-leerproces. Maar de ervaring leert dat dat tot een bepaald punt gaat. Dikwijls wordt dat punt bereikt als de taalleerders zich redelijk vlot in het Nederlands kunnen uitdrukken, daarbij nog wel fouten maken, maar niet in die mate dat mensen hen daarbij verbeteren of anderszins feedback geven. Vaak gaat het om Nt2-leerders die al deel I en/of II van het Staatsexamen Nt2 hebben gehaald. Maar in hun werk of opleiding lopen ze tegen hun grenzen aan, vooral bij het schrijven. Groeps cursussen voor gevorderden zijn er niet of nauwelijks en het valt ook niet mee om iemand te vinden die Nt2-leerders op dit niveau passende feedback kan geven. Bovendien lag het idee van Lenneberg (1967) dat er een kritische of sensitieve periode is voor het leren van een (tweede) taal lange tijd als een schaduw over deze leerders heen: omdat zij na hun puberteit met het leren van Nederlands waren begonnen zouden zij er wel nooit in slagen die taal op het niveau van een moedertaalspreker te beheersen.

Dit nu blijkt, althans voor enkelen, een al te sombere gedachte. Een aantal jaren geleden toonden Bongaerts, Mennen en Van der Silk (2000) aan dat er Nt2-leerders zijn die, hoewel zij na hun puberteit met het leren van Nt2 zijn begonnen, niet van moedertaalsprekers te onderscheiden zijn wat hun uitspraak betreft. En onlangs heeft Van Boxtel (2005) in haar dissertatieonderzoek laten zien dat er Nt2-leerders zijn (die na hun twaalfde naar Nederland zijn gekomen), die er in slagen een grammaticaal niveau in het Nederlands te bereiken dat valt binnen de range van moedertaalsprekers.

Dit soort resultaten versterkt de aanname van Birdsong (2005) dat er geen onderdeel van taal is waarop Nt2-leerders niet het niveau van een moedertaalspreker kunnen bereiken. In het verlengde van deze zogeheten universele leerbaarheidshypothese ligt de vraag of elke Nt2-leerder in staat is om in het Nederlands het niveau van een moedertaalspreker te behalen. Dat nu, ligt niet in de lijn der verwachting. Maar wie

maakt dan kans daar wel in te slagen en wie niet? In het onderzoek van Van Boxtel bleek de invloed van taalaanbod, deelname aan de Nederlandse les en leeftijd bij aankomst in Nederland beperkt. Daarentegen werd wel een verband vastgesteld met opleidingsniveau, beheersing van een andere taal en plezier in het leren van een taal.

Dat betekent dat we ook bij gevorderde, hoogopgeleide Nt2-leerders de lat niet te laag moeten leggen. Van Boxtel suggereert om in het onderwijs daartoe aandacht te besteden aan de vorm van taal, vooral aan constructies die moeilijk waarneembaar of lastig te verwerken zijn, zoals de verschillende functies van *het* of *er*. Een uitwerking daarvan is onlangs op de BVNt2-conferentie gepresenteerd (Kuiken 2006). In hoeverre een dergelijke aanpak succesvol is, zal nader onderzoek moeten uitwijzen.

Folkert Kuiken

Referenties

- Birdsong, D. (2005) WHY NOT FOSSILIZATION. In Z.-H. Han & T. Odlin (eds), *Studies of fossilization in second language acquisition*. (pp. 173-188). Clevedon: Multilingual Matters.
- Bongaerts, T., Mennen, S. & van der Slik, F. (2000) AUTHENTICITY OF PRONUNCIATION IN NATURALISTIC SECOND LANGUAGE ACQUISITION: The case of very advanced late learners of Dutch as a second language. *Studia Linguistica* 54, 298-308.
- Boxtel, S. van (2005) CAN THE LATE BIRD CATCH THE WORM? *Ultimate attainment in L2 syntax*. Utrecht: LOT.
- Kuiken, F. (2006) FOCUS ON FORM ALS ALTERNATIEF VOOR GRAMMATICAOnderwijs. In B. Bossers (red.) *Vakwerk 3. Achtergronden van de Nt2-lespraktijk*. Amsterdam: BVNt2.
- Lenneberg, E. (1967) *BIOLOGICAL FOUNDATIONS OF LANGUAGE*, New York: John Wiley.

Dit soort resultaten versterkt de aanname van Birdsong (2005) dat er geen onderdeel van taal is waarop Nt2-leerders niet het niveau van een moedertaalspreker kunnen bereiken.